

ЗНАЧЕННЯ СТРАТЕГІЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ У ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПРИКОРДОННОЇ СЛУЖБИ

THE SIGNIFICANCE OF STRATEGIC COMMUNICATIONS IN THE ACTIVITIES OF THE AUTHORITIES OF THE STATE BORDER GUARD SERVICE

Автор статті порушив проблему використання стратегічних комунікацій у сучасному українському суспільстві. Проаналізовано стан правоохоронного соціального інституту – прикордонної служби України. Визначено зміст поняття «стратегічні комунікації». Розкрито значення стратегічних комунікацій у прикордонному відомстві. Перераховано функції стратегічних комунікацій на досвіді застосування їх в арміях розвинених країн світу.

Ключові слова: стратегічні комунікації, прикордонна служба, національна безпека, органи управління, офіцери-прикордонники.

мунікацій в пограничном ведомстве. Перечислены функции стратегических коммуникаций на опыте применения их в армиях развитых стран мира.

Ключевые слова: стратегические коммуникации, пограничная служба, национальная безопасность, органы управления, офицеры-пограничники.

The author presented the problem of the use of strategic communications in the contemporary Ukrainian society. The state of the law-enforcement social institute of the boundary – service of the Ukraine is analyzed. Determined the content of concept “strategic communications”. The value of strategic communications in the boundary department is opened. It is enumerated the function of strategic communications on the experience of their application in the armies of the developed countries of peace.

Key words: strategic communications, border service, national security, administrative bodies, border guard's officers.

УДК 355:351:86:659.3:35

Криворучко І.Я.,

канд. пед. наук,
доцент кафедри
основ прикордонної безпеки
Національної академії Державної
прикордонної служби України
імені Богдана Хмельницького

Автор статті подняв проблему использования стратегических коммуникаций в современном украинском обществе. Проанализировано состояние правоохранительного социального института – пограничной службы Украины. Определено содержание понятия «стратегические коммуникации». Раскрыто значение стратегических ком-

Постановка проблеми у загальному вигляді.

Професіоналізм офіцера-прикордонника полягає в наявності комплексу фундаментальних знань, відпрацьованих умінь і навичок, його професійно-особистісних характеристик, високого рівня сформованої культури, критичного підходу до професійної діяльності, готовності до саморозвитку, самовдосконалення.

Сутність сфери професійних обов'язків офіцерів прикордонного відомства України полягає в тому, що до неї дотичними є питання внутрішньої та зовнішньої політики держави, економічна ситуація й соціально-культурне середовище.

Нинішній стан сучасного політичного середовища в українській державі, зокрема війни на її східних територіях, вимагає зосередження уваги на проблемах налагодження відносин внутрі- та міждержавного рівнів. У цій ситуації на особливу увагу заслуговує визначення ролі стратегічних комунікацій в управлінських органах Державної прикордонної служби України.

Сучасна професійна сфера потребує формування у фахівців високого рівня корпоративної культури. Невід'ємним компонентом такої культури є комунікації. У традиційному тлумаченні комунікації зараховували лише до сфери взаємодії, а тому вони виконували роль методів прийняття рішень, переважно управлінських. Нинішня ситуація вимагає усвідомлення нового змісту комунікацій, що посідають пріоритетне місце у трансформаційних суспільних процесах.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Аналіз наукових праць із представленої проблеми

засвідчив чималу їх кількість, а саме: С. Кожушко займалась вивченням питання професійної взаємодії; О. Кушнір досліджувала сутність стратегічних комунікацій у сучасному українському державотворенні; М. Шклярчук вивчала сутність і зміст стратегічних комунікацій у системі державного управління.

У сфері оптимізації функціонування прикордонної служби України варті уваги наукові досягнення В. Веретільника, А. Галімова, О. Діденка, Д. Іщенка, О. Торічного й багатьох інших.

Метою статті є розкриття значення стратегічних комунікацій у діяльності органів управління Державної прикордонної служби України.

Зі сформульованої мети можна виокремити ключові завдання запропонованого дослідження: з'ясування стану проблеми, визначення сутності поняття «стратегічні комунікації», аналіз значення стратегічних комунікацій в українському прикордонному відомстві.

Основними методами дослідження в публікації є проблемний, порівняльний, ретроспективний аналіз змісту проблеми в науковій літературі з метою визначення стану розробленості проблеми, розкриття змісту основних понять дослідження; узагальнення та систематизація наукових положень, систематизація отриманої інформації про досліджуваний об'єкт; спостереження, самооспостереження, самооцінка.

Виклад основного матеріалу. Проблема створення комунікаційної системи в прикордонному відомстві України є досить актуальною. Така система повинна відображати сучасні завдання прикордонної служби, зокрема прогнозування,

планування, співпрацю між структурними підрозділами та іншими військовими або правоохоронними структурами тощо.

Останні соціально-політичні події в Україні свідчать про те, що прийнято остаточне рішення щодо вектору розвитку держави. На законодавчому рівні зафіксовано прагнення України щодо вступу до Євросоюзу та блоку НАТО. У контексті зазначених устремлень особливої популярності набула категорія «стратегічні комунікації» [7]. У змісті Воєнної доктрини держави зафіксовано цю категорію й визначено такі її суттєві ознаки, як координованість і доцільність застосування державних комунікативних ресурсів, зокрема дипломатії, психологічного інструментарію, інформаційних ресурсів, зв'язків із громадськістю, кібербезпека, військові справи тощо. Уперше ця дефініція з'явилась у документах блоку НАТО, оскільки здійснювався пошук такого поняття, яке відображало проблеми міждержавного, міжнаціонального рівнів і різноманітного змісту й локалізації [1].

Аналіз запропонованої проблеми засвідчив, що категорія «стратегічні комунікації» розширила свій зміст і в різних організаційних структурах по-різному сприймалась.

Західна наукова сфера під стратегічними комунікаціями розуміє арсенал інформаційних ресурсів, що можна використовувати не лише в інформаційному просторі, а й у збройних конфліктах [8]. Така ситуація пояснюється існуванням інформаційної пропаганда, наприклад, пропаганди з боку Російської Федерації. Саме ця ситуація активізувала не лише українське суспільство, а й усю світову спільноту. Громадяни сучасних розвинених суспільств усвідомили загрозу щодо інформаційних комунікацій, поглибили дослідження цієї проблеми й об'єднали свої зусилля. Роль України визначається тим, що нинішня війна є раптовою, але водночас дала українцям можливість отримати унікальний досвід щодо ведення боротьби з інформаційною пропагандою [3].

З огляду на зазначене вище, військові та правоохоронні структури українського суспільстві зобов'язанні вміти використовувати стратегічні комунікації у своїй діяльності [4]. Не є винятком і Державна прикордонна служба України, що належить до сектору національної безпеки. Органам управління прикордонного відомства необхідно набути оперативні спроможності освітньої, інформаційної, військової та наукової сфер.

Необхідність використання стратегічних комунікацій у прикордонній службі пояснюється особливостями професійної діяльності прикордонників-військовослужбовців, а саме:

- охороною й захистом усіх ділянок кордону на українських територіях;
- елементами авторитаризму в управлінській системі;

- чіткою регламентацією професійної діяльності;
- особливостями соціальної ієрархічної системи;

– виконанням професійних обов'язків у зоні проведення Операції Об'єднаних Сил тощо.

Значення стратегічних комунікацій у прикордонній та інших структурах полягає в тому, що варто оволодіти такими процедурами (операціями), як опрацювання відповідної інформації, передати цю інформацію персоналу відомства та вплинути на його переконання, погляди й поведінку [6].

У публікації увага зосереджена на органах управління Державної прикордонної служби України, а тому завданням стратегічних комунікацій є надання прозорості управлінським рішенням і забезпечення їх результативності.

Основними функціями згаданих комунікацій у прикордонній службі є:

- існування декількох сторін в обміні інформацією;
- відкритість діяльності керівників органів управління;
- допуск персоналу до процесу ухвалення конкретних рішень;
- наявність контролю за діями керівників органів управління;
- забезпечення довіри з боку громадян до соціального інституту прикордонної служби;
- ефективність професійної діяльності.

Зважаючи на зміст цих функцій, можемо стверджувати, що стратегічні комунікації є основою процесів реформування прикордонного відомства України й усіх соціальних інститутів держави. Згадані соціальні утворення перебувають у стані трансформацій і мають на меті забезпечення оптимального економічного, політичного та суспільного розвитку держави [2].

Аналіз діяльності Державної прикордонної служби України із застосування й упровадження інструментів стратегічних комунікацій варто розпочинати з її наукової та освітньої сфер, центром яких є Національна академія Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького (надалі – НАДПСУ). Саме від таких етапів, як оволодіння керівним складом навичками застосування стратегічних комунікацій, проведення наукових досліджень у цій галузі, створення передумов для активного розвитку стратегічних комунікацій, залежить ефективність вирішення запропонованої нами проблеми [5].

У НАДПСУ реалізовується етап ознайомлення з механізмами та методами впровадження стратегічних комунікацій завдяки міжнародному співробітництву з багатьма закладами освіти країн Євросоюзу й міжнародними інституціями: Міжнародною організацією з міграції в Україні, дипломатичними представництвами іноземних країн у нашій кра-

їні, департаментом енергетики США, представництвом НАТО в Україні та відомими інституціями – ОБСЄ, EUBAM, FRONTEX.

Отже, Україна повинна докласти максимум зусиль до використання стратегічних комунікацій з метою виконання зобов'язань з усіх напрямів Партнерства (зафіксованих у відповідній Дорожній карті). Західні партнери України надають усебічну підтримку її правоохоронним структурним утворенням.

Висновки. Отже, можна констатувати, що українській державі необхідно переосмислити реалізацію положень стратегічних комунікацій не тільки у сфері дипломатії, як це стереотипно існувало, а й у правоохоронній системі, військових структурах тощо.

Основним завданням керівників усіх рівнів у прикордонній службі є проведення масштабної продуманої роботи щодо застосування стратегічних комунікацій у професійній діяльності.

За умови створення автономної, цілісної системи стратегічних комунікацій в українському суспільстві з'являться можливості логічної та ефективно розбудови фундаментальних соціальних інститутів. Зазначене означає, що будуть сформовані нові цивілізовані економічні, соціальні, культурні й політичні утворення, які спровокують зміни на рівні свідомості в українських громадян. А це передумова побудови громадянського суспільства.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Баровська А. Стратегічні комунікації: досвід НАТО. *Стратегічні пріоритети*. 2015. № 1 (34). С. 147–151.
2. Дубов Д.В. Стратегічні комунікації: проблеми концептуалізації та практичної реалізації. *Стратегічні пріоритети*. Серія «Політика»: науково-аналітичний щоквартальний збірник. 2016. № 4 (41). С. 9–24.
3. Кушнір О. Поняття та сутність стратегічних комунікацій у сучасному українському державотворенні. *Глобальна організація союзницького лідерства*. URL: <http://goalint.org/ponyattya-ta-sutnist-strategichnixkomunikacii-u-suchasnomu-ukrainskomu-derzhavotvorenni> (дата звернення: 26.02.2019).
4. Соловійов С.Г. Контекст стратегічних комунікацій на прикладі соціальної реклами. *Вісник НАДУ при Президентіві України*. Серія «Державне управління». 2015. № 4. С. 121–126.
5. Стратегічні комунікації: данина моді чи вимога сучасності? / Центр дослідження сучасних конфліктів. URL: <https://defence.ua.com/index.php/statti/3036> «strategichni komunikatsiyi danyna modi chy vumoha suchasnosti» (дата звернення: 26.02.2019).
6. Попова Т.В., Ліпкан В.А. Стратегічні комунікації: словник / за заг. ред. В.А. Ліпкана. Київ: ФОРМ О.С. Ліпкан, 2016. 416 с.
7. Фролова А. Побудова системи державних стратегічних комунікацій України / Міністерство інформаційної політики України. 2016. URL: http://mip.gov.ua/files/documents/Stratcom_Report_2016_UKR_updated.pdf (дата звернення: 03.03.2019).
8. Шклярчук М.Г. Сутність і зміст стратегічних комунікацій у системі державного управління. *Вісник НАДУ при Президентіві України*. Серія «Державне управління». 2018. №1. С. 25–31.